

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Hur tron på övernaturliga väsen uppkommit.

Ja, de tala om övernaturliga väsen, men jag kan förklara hur en sådan tro uppkommit, fast det kanske herrarna inte satt sej in i. Som vi vet så var urinnevånarna här i landet ett lågt stående folk, som bodde i grottor och så där. Så invandrade Odin ifrån Asien, och med honom följde ett högtstående stam, som förtryckte urinnevånarna, för de hade bättre vapen och verktyg. Men om urinnevånarna fick fatt på någon enskild av det invandrade folket, så tog de in honom i sina grottor och där plågade de honom på allt sätt och dödade honom slutligen kanske. På så sätt uppkom föreställningen om bergtroll. De var verkliga människor, fast de andre gjorde

3067

dem till övernaturliga varelser, som bodde i bergen. På samma sätt
var det med dem som bodde i grottor vid haven. De blev sjöra och
tocke dära. Så jag kan förklara allt sånt där övernaturligt.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

A. e.

Uppteckningen rör

I Ostaberget här i Elmhult, i August Anderssons hage, trodde de, att det fanns en trollekäring, som de kalla Ostabergskäring. Jöns eller Smetåsen, som de kalla'n, tala en gång om för mig, att hon hade ropat på honom.

Ostabergskäring

"Kan du tänka dig, hon lever! Än, Ostabergskäring", sa han till mig.

"Hur vet du det?" sa jag, "har du sett henne?"

"Nej, det har jag inte, men jag har hört henne. Jag gick och leta efter en ko, som kommit bort. Och då skrek hon på mig. Hon skrek Johannes Jönsson tre gånger. 'Vad vill du me?' fråga jag, för jag trodde, att det var min hustru, Stina, som ropade på mig. 'Smetåsen', skrek hon då, det lea trollet, och då förstod jag ju vem det var."

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Olle Kvarnander*
Härad: *Ulfbo* Adress: *Ulfbo*
Socken: *Sätthög* Berättat av: *Egon Karlsson*
Uppteckningsår: *1931* Född år *1858* i *Ulfbo, Sätthög*

Kip

Uppteckningen rör

Nere i Elmhults hage fanns det förr en stor sten, som de kalla för gastastenen. Den är söndersprängd nu, för de tog den till stenfot. Där vid den stenen skulle de ha sett spöken, och det gick irrbloss över den. Sten låg intill ett kärr. Lyktgubbar bruka de kalla såna där bloss. Det skulle ju vara lantmätare, som mätt fel.

Gastastenen.

- 5 -
ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

C. 102

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Norrlandskärningen, som ville bjuda mig på skjuts hem.

När jag var upp i Norrland och arbetade vid järnvägen, träffa jag en gång på en spåkäring, som lova mig, att hon skulle skjutsa mig hem i luften. Hon hade en garnvinda i spisen, och den skulle jag sätta mig med ett lakan över mig, så skulle jag komma fort hem. Men jag var inte böjder för den resan.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Gesällen som lagade, så gamle Jösse blev av med ohysan.

Det var två gamla, som bodde i en liten stuga. Gubben hette Jösse. Men så rådde de inte med att hålla rent, utan de blev alldeles nerlusade. Då kom det en gång en gesäll till dem och ville bli där över natten. De brukte hysa dem, som kom och gick.

"Ja, men vi ä så nerlusade här, så det går väl inte," sa de till honom.

"Ja, det ska jag hjälpa er, så ni blir fri från, om jag bara får bli här över natten," svara han.

"Det vore ju bra", mente Jösse, "men hur ska det gå till".

"Jo, säg bara nån, som ni är riktigt arg på", sa gesäl-
len, "så ska jag skicka lössen på honom."

Men det ville inte Jösse vara med på att göra nån så illa,
och då fråga gesällen, om det var nån plats han ville skicka dem
till.

"Ja, visa dem till Lindhulta göl", sa han.

Och minsann, när Jösse kom ut på morron för att plocka ved,
så mötte han dem. Han brukte gå ut och plocka pinnar i hagarna.

"Sannerligen", sa Jösse, "när jag hämtat ved och gick hem,
så mötte jag dem på vägen, och det var bå väggalöss och rediga
löss, och vägen var alldeles full, så jag måste gå av vägen."

Det är allt en 50 år sen detta hände.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

C. b.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör "Mamma i Finnshult." /klok gumma/

Klok gumma.

Fa reda på tju-
ven.

En annan klok gumma bodde det oppe i Finnshult, och henne kallade de mest Mamma i Finnshult. Hon blev med tiden alldeles blind. Henne tror jag de sökte mest i tjuva-affärer, för om de hade blivit av med nå't, så kunde hon säga vad det fanns.

När den s.k. Osa-vägen byggdes mellan Lamhult och Värnamo brukade ett av arbetslagen gömma sina verktyg i skogen därbredvid. Så en mandagsmorgon, när de skulle hämta dem, saknades ett järnspett. De sökte och sökte och till sist gick de till Mamma i Finnshult, och hon talade om, vad det fanns. Strax intill det ställe, där de arbetade, fanns ett

3067.

torp, och i förstun där stod det en hop med krakestörar. "Sök innanför dom," sa mamma i Finnshult. Det gjorde de, och där stod spettet. Till straff fick sedan torparen bära spettet till Osa-herren, Herrskarn, /Aschan/ och be om förlåtelse.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- 10
ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

C: C

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Kloka Stina i Karshult.

Kloka Stina i
Karshult.

De här kloka gummorna som fanns förr i tiden, dem ansåg man som trollkärningar, men det ska jag säga er, att man har gjort dem stor orätt, för det var andens människor. Det var som gamle pastor Sandblad sa för väl 50 år sen. Det första han gjorde när han kom till församlingen, det var att han frågade efter Kloka Stina.

"Vad i alla tider." sa man, "hur kommer det se att pastorn vill ha reda på henne?"

"Hon var kommen längre än jag," sa han. "När jag var liten, var jag en liten odygdspåse och mor min visste ingen råd med mig. Till sist beslöt hon sig för att söka Kloka Stina.

Men så fort vi kommit in till Kloka Stina och innan mor ännu framfört sitt ärende, sa Stina:

"I ska va snälla ve eran gosse, för jag ska säga er, att han blir en andans man med tiden."

Och det blev han, och till sist kom han som kyrkoherde till Göteborg.

Nä, Kloka Stina var den skickligaste människa man kunde träffa, klok och nobel på alla sätt, och som barnmorska fanns inte hennes like.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8:6

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Hur Kloka Beata fredade sin son för länsman.

I Klasentorp i Slätthögs församling bodde en annan klok gunna, som de kallade Kloka-Beata. Och nu ska jag tala om en verklig historia om henne. Jag minns henne inte, men hon hade en son, som gick in vid Kristianstad artilleri och fick namnet Ralen. Så när han hade varit där en tid fick han permission och åkte hem och hälsade på mor. Men på den tiden var de katiga vid dem vid gardet, och det klagade han för mor sin.

"Jaha," sa hon, "har du inget ont gjort, så får du stanna hemma."

"Ja, men då kommer dom och hämtar mej."

"Var bara lugn, det ska inget ont ske dej. Har du inget ont gjort, behöver du inte va rädd."

Då gick det stränga ljuse/efterlysningar/ efter Ralen och en vacker dag kom länsman Grankvist i ^{i Skatthagen} Bergs socken åkande med två fjärdingsmän i sällskap. När de kom in till Kloka-Beata, låg Ralen i sängen.

"Jaså, du ligger där din lymmel," sa Grankvist. "Nu får du ge dej opp och följa med till Växjö."

Ja, Ralen steg opp och följde med dem ut till vagnen, men när de sen skulle köra var det lögn att få hästarna ur fläcken. De var alldeles bakstyrda. Då kom Kloka-Beata ut och sa:

"Släpp Ralen, för han har inget ont gjort, sen kan

I köra eran väg."

"Ja, dra för tusan," svor länsman, bara vi kommer härifrån."

En tid senare var Ralen i Skövelåkra och hjälpte till med slåttern. Nu ligger Skövelåkra alldeles i närheten av länsmansbostället i Berg och så var det någon som skickade bud, att nu gick det nog att ta Ralen, för nu var han ensam, så nu kunde inte käringen hjälpa honom. Länsman kom ögonblickligen och tog Ralen, och så hade de honom i drängstugan under natten för att följande dag köra honom till Växjö.

Men sen följande morgon kom stalldrängen opp och sa:

"Vi ä rent olyckliga med hästarna. Det blir nog nödvändigt att ha hit veterinären, för ingen enda häst stiger opp."

3067

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Och sen kom lagårdspigan:

"Jag förstår inte vad det är fatt med korna för det
går inte få dom te stiga opp."

"Det är den där förbaskade Ralens skull," sa länsmän.

"Bara släpp ut honom. Det får gå hur det vill."

Så det var omöjligt att ta honom, fast det gick stränga
ljuse efter honom.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Historier om Pottetorpa here.

Han var född i en socken bortåt Växjö-
trakten och skulle va obegripligt stark, den däre Pottetorpa here.
Far såg honom en gång på en marknad. Han var så stillsam och
foglig av sig, men då var det en hop med halvfulla ungdomar
som retades med honom. Till sist blev han arg och ryckte ur
en timmersyll år ett stånd och den den svängde han omkring
sej, och sen rensade han hele marken på en gång.

Han var i Karlshamn en gång och skul-
le köpa salt. Då höll de på och rulla in brännvinstunnor, men
fast Pottetorpa here inte var mer än 16 år gammal, tog han en
tunna i famnen och bar in. Då sa handlanden:

"Du är visst stark. Du ska få en säck salt,
Skriv endast på denna sida!

3067

LUNDS UNIVERSITET
FOLKLIVSARKIV

om du orkar bära ut den. Men så var de skälmaktiga vid honom,
och la en tiopunding i säcken. Men han bar ut den ledigt och
lätt, och då fick handlaren se så vackert, att han skulle sät-
ta ner säcken igen, så att han fick tillbaka sin tiopundsvikt.
Saltet fick han behålla.

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör När Tegnér gästade Hössjö gästgivaregård.

På sina resor i Småland kom biskop Tegnér en gång till Hössjö gästgivaregård. Den brukades då av Sammel i Värnäs. Men biskopen tyckte det var fattigt där, och när han skulle resa, frågade Sammel, om det var nå't mer han önskade.

"Nej, men du kan ta och gå efter dagboken," sa Tegnér, och sen skrev han in ett rim:

"Stora hus
men inget ljus,
stora fat
men ingen mat.
inget fo'r till häst'a,
här kan inte faen gästa."

Skriv endast på denna sida!

Die

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Tegnér och väktaren.

En gång var Tegnér ute och gick i Stockholm. Så fram på natten ropade han på väktaren och frågade hur mycket klockan var.

"Klockan är två slagen och då bör en biskop hemma vara."

Då frågade Tegnér:

"Vem är ni, eftersom ni vet vem jag är?"

"Jag är en avbruten gren från Lunds orangeri," svarade väktaren. Det var en student, som det gått utför med.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

S. L

Uppteckningen rör Stortjuven Hill.

Stortjuven

Nere i Västbo fanns det förr en stortjuv, som hette Hill. Han hade varit i Ryssland och England och lärt sej . Men han var snäll vis småfolket, och gav dem allt vad han stal, så de skyddade honom.

Hill.

En gång var det en rik och snål kronofogde, som hade inteckningar i en massa småställen. Så blev han rädd att förlora sina pengar, och sa opp dem på en gång, så han fick in 18000 kr. på en gång, och det hade han i en chiffonjé som stod oppe på andra våningen, och så låg han där själv om natten med en laddad, dubbelpipad bössa på väggen. Dagen efter skulle han resa till banken i Halmstad med pengarna.

Då sa domstills Hill, att nu hade kronofogden mycket pengar inne.

"Bara jag visste vad han hade dom, skulle det vara en lätt sak att plocka från honom dem," sa Hill.

Det fick han då reda på, men de varnade honom och sa, att det var riskabelt, för kronofogden var beväpnad.

Fram på natten reste han upp en stege mot gavelfönstret, men så hade han gjort sej en gubbe, som var oppstoppad av trasor och halm, och den sköt han framför sej. Rätt som det var vaknade kronofogden, och som han fick se den där gubben i fönstret, nappade han bössan och sköt. Det blev en förskräcklig uppståndelse och folk sprang där ut och in. Under all viller-

valla smet Hill opp och plockade till sej pengarna, och sen delade demablandode fattiga.

En annan gång var det en godsägare, som skulle resa till Halmstad och sätta in pengar på banken. På den tin hade de inga sedlar, utan det var silver- och kopparmynt. Nu hade godsägaren med sig en hel mängd med skinn-säckar, som han hade pengarna i. Det fick Hill reda på och klädde han ut sej till storkarl och hyrde sej en droska, och sen kom han åkande till samme gästgivaregård. Där presenterade han sig som en godsägare från Uppland, och slog sig i tal med den riktige godsägaren och frågade, om han fick bjuda på middag. Jo-o, det var han gärna med på. När han satte sej

till bords, hade han pengasäckarna med sig, och satte dom på bordet. Då säger Hill:

"Att godsägarn törs va ute och resa med så mycket pengar."

"Åh, det är inte farligt," menade han, "jag tar dem med mej vart jag går."

"Ja, men det kan va riskabelt i alla fall," menade Hill.

Jag blev lurad en gång av den här stortjuven Hill. Han kom in en gång på en gästgivaregård och utgav sejeför att va godsägare, och så frågade han, om han fick bjuda på middag. Då hade jag satt mina säckar på bordet som godsägarn har dom nu. Så talade han om, att han hade blivit bestulen av stortjuven Hill, och han hade tagit säckarna så här och låtsat att han bara skojade, och sen hade han gått längre och längre mot dörren, precis som jag gör nu."

"Ja, nu räcker det," skrattade godsägarn", kom tillbaka nu."

Men då smatt "godsägarn från Uppland" ut genom dörren, och när den verkliga godsägarn kom ut, var han försvunnen.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

F. d.

Uppteckningen rör Hur gumman gjorde, för att få fint bröd.

När jag var liten och sprang ikring i gårdarna, var jag en gång hos en käring, som höll på att baka, och då sa hon "Stockholm", när hon satte in brödet, och "Göteborg", när hon tog ut det. Jag var förviten, så jag fråga:

"Hur veter det, att I sär så, mor?"

"Å, förstår du barn lilla, det är för att det ska bli lika fint bröd som i Stockholm och Göteborg", sa hon.

ACC. NR.

3067

*Alfredson
Marta Larsson*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland* Upptecknat av:

Härad: *Albo* Adress:

Socken: *Stubbö* Berättat av *Jonas Karlsson*

Uppteckningsår: *1931* Född år *1858* i *Gårda Stubbö*

Uppteckningen rör Historien om bröderna Tulukas och Vällersten.

Men nu ska jag berätta er en historia, som min far brukade dra. Nere i Merhult bodde det tre syskon, som ägde $\frac{1}{4}$ hemman, två pojkar och en flicka, och de arbetade bara på söndagarna. Pojkarna hette Tulukas och Vällersten, men vad flickan hette minns jag inte. Så lång veckan var låg de i var sin hystol. Så kallades den tidens väggfasta sängar. De borrarade in ett par stakar i väggen och hade stöd under i ändan, och på det la de sen lösa bräder och därovanpå halm, och så hade de vanligen en sängkappa omkring.

Den ene av dem fiskade, och han brukade ^gliga i hystolen och säga: "Sicken en! Sicken en! han hugg

3067

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

som en gädda. Lever jag te söndag, så min sju ska jag inte gå och fiska."

"Ja-a," sa den andre," lever jag te söndag, ska jag sätta för oxa och köra till Stenshulta skog och hugga spingeträ."

Och på söndagarna gick de ut och arbetade var och en på sitt sätt, för det kunde hända, att kyrkefoket mötte den gubben som varit och hämtat spingestockar. Merhultagubbarna kallade far dom.

När Tulukas föddes, invigdes lillklockan i Slätte, och när han var död och det ringdes testamentsringning, sprack hon.

Landskap: Småland Upptecknat av: Alf. Ericson

Härad: Albo Adress:

Socken: Stöttholm Berättat av: Sven Hasselqvist

Uppteckningsår: 1931 Född år 1858 i Lyåsa, Stöttholm

Uppteckningen rör Vad man fick äta under missväxttider.

Jag är uppfödd i svåra tider, ska jag säga. Jag har varit med om både att äta mossbröd och bok- och hassleknoppar. De tog revmossa, och sen slogs det varmt vatten på henne, och sen stöttes hon och blandade^s med lite mjöl. Men brödet blev så beskt och ont. Då var det bättre med bokknoppar. De mols och av dem blev brödet sött. Men av hassleknopparna blev det beskt. Syre och blåbukaris kokte de gröt på. Särskilt svårt var det 1868. När fruntimnerna gick hem från åkern hade de ofta ingen mat hemma. Då fick de ta en kärve under armen, och när de sen kom hem böstade de ut kornen, torkade dem i en gryta, stötte sönder dem och kokade gröt på dem.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

B. h

Uppteckningen rör Om namngivning i Hjälmseryd.

Om namngivning
i Hjälmseryd.

I Hjälmseryd har de den seden, att de
ännavänder namnet, så att farsnamnet kommer först, ibland
föregånget av farfarsnamnet. Jag känner en som kallade
Davida Kalla Henning. ^{Henning} (David) är hans dopnamn, fadern heter
Karl och farfadern David.

ACC. NR. ^{- 29 -} 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J: f

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Ta bort "stolsteget".

Om någon hade stolsteget kunde det lätt
botas, om man tog en fotaring, som de hade och satte pannor på
i de öppna spisarna, och höll benen, det ena efter det andra,
mot ögat och samtidigt spottade tre gånger genom ringen. Då
skulle den sjuke fråga:

"Varför håller du så?"

"Jag ska bota stolsteget," skulle den andre
svara.

- 30 -
ACC. NR. **3067**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J: f

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Bota matleda.

Bota matleda

När barnen hade mataleda skulle man samla ihop 7 sorters skräp, skrap på gamla väggar,nockasnare och vad det var, och så fick man inte glömma att ta med en huvudlus, och alltsammans skulle bakas in i en bulle, som barnet skulle äta.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Läsa bort värk.

"Nå, gumman, du ska väl tala om hur det gick till när Pella-Jödde läste bort värken för din kusins käring."

"Nå usch, det var så komiskt och dumt, så det talar jag inte om."

"Ah prat, tala om det nu."

"Nähä, vill du tala om det, men jag säger det inte."

"Jo, ser ni, Det fanns en gubbe oppe i Hjälmseryd, som hette Johannes Pettersson, men de kallade honom för Pella-Gödden. Han brukade läsa bort ormbett och värk. Så sökte det här fruntimret, som vi talade om, honom för "spönaböld" /spenböld/, och han läste bort det, men under tiden måste hon

3067

hålla honom i picken. Se det var därför gumman inte ville tala om det." -

"Nej, jag tycker det är så dunt. Det hade jag då aldrig gjort, om jag så skulle haft "spönböld" i hela mitt liv. Men det hjälpte, det satt hon själv och talade om här i stugan."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

- 33 -
ACC. NR.3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

J: 2
8. f

Uppteckningen rör Risbål.

Risbål.

Oppe vid Värpeshult var det en som häng-
de opp sig, och på den platsen kastade man opp ett stort bål.
Ingen gick gärna där förbi, utan att kasta en kvist på bålet.

Likadant var det vid Rickelsboda. Där
var det en från Gyslätt som blev inhjälkländ under en björke-
kubbe, och på den platsen kastades det också opp ett stort
bål.

- 34 -
ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

L:ri

Uppteckningen rör Medel mot förgjorda bössor.

Medel mot för-
gjorda bössor.

Om bössan blev förgjord, när de skulle jaga, skulle de ta en levande orm och piska in den i pipan och sen skjuta av, så skulle bössan bli redig igen. Det hörde jag Alexander på Stjärnelund sa, att han gjorde.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

L: c

Uppteckningen rör åtgärder för att få tur med kreatur.

För att få tur med kreaturen brukte de förr borra ett hål med en timmernave i lagårdströskeln, och sen skulle de piska in en levande orm i hålet och så täppa igen hålet. Och det vet jag, att de gjorde här borta på en gård i Hjelm-seryd, Nobbabygget, V.Möcklehult. De byggde ett fähus där, ja, det är väl en 30,40 år sen.

Orm i lagårds-
tröskeln.

Förr hade de så väldigt med snokar vid lagårdarna. De ynglade ute på gödselstan. Man fick inte döda snokarna, ty då skulle det inte bli turligt med kreaturen. Många satte ut mjölk till dem i lagårn

Snoken.

Jag hörde också talas om annat, som de stoppade in i lagårdarna i väggarna. De virade ihop tussar av allt möjligt, men det kan jag inte reda ut.

- 36 -
ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mia
B. L.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Årsgång.

Årsgång

Johannes Jönsson här i Elmhult, eller "Smetåsen" som han kallades, gick årsgång, och se den gubben var betydlig. Han var gammal redan när jag kom hit till Elmhult. Varje juldag kom han in och tiggde snus, och då brukade han sitta här och berätta om dödsfall, som skulle inträffa under året, och det brukade slå in. Men så en gång sa jag till några pojkar här nere i byn:

"I ska ta och skrämma gubbarackarn nu på julafton, så han låter bli ~~bli~~ att gå årsgång."

Ja, det var de med om. På kvällen när Smetåsen kom, så dök de opp vid sidan av vägen, och försökte skrämma

honom, men Smetäsen bara bläste, och sen vände han om och gick hem. Sen på juldagen kom han opp som vanligt.

"Nå, så I många lik i går?" frågade jag honom.

"Nej, jag mötte folk, å sen var då inte lönt," sa han.

"Folk? Nej, det var nog spöken I såg," sa jag.

"Ah, du pratar, tror du inte jag kan skilja mellan folk och spöken."

Sista gången han gick var det fem lik, men ett förstod han sej inte på, för det var ett vitt kors på kistan. Det var han själv som dog det året. Jag gjorde kistan och den var helt svart. Men så kom fattigföreståndaren och hämtade kistan, och han hade en ny, vitmålad vagn. När han då reste, lade han det vita sätet tvärs över kistan, och då slog det mig, at det var alldeles som ett vitt kors över kistan.

Innan han började årgången måste han gå till én korsväg, sa han, men han gick inte till kyrkan innan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Olle Larsson
Härad: Albo Adress: _____
Socken: Ståthög Berättat av: S. Casselqvist
Uppteckningsår: 1931 Född år 1858 i Gäsa, Ståthög

N: m

Uppteckningen rör

De hade förr för sig, att de skulle skynda sig hem från kyrkan, sen julottan va över. Då sprang och körde de i kapp, ty den som först kom hem, han fick först inbärgat.

Kapplöpning
från julottan.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Stenen, som vänder sej vid klockringning.

Nere i Arnhulta hage finns det en stor
rund sten, som vänder sej varje gång den hör Slätthögs kyrke-
klocka ringa.

ACC. NR. **3067**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

✓
H. k.

Uppteckningen rör "Det fattiga Småland".

När jag var tjänstgörande vid järnvägen
i Mjölby, brukade de dryga östgötarna säga:

"Det är väl magert och fattigt i Småland?"

"Nej," sa jag, "det är inte fattigare där än här."

"Ja, men vi ha hört, att ni äter ärtvälling om
julafton nere i Småland," sa de.

"Ja, det är därför," sa jag, "att det är spått dom
från början, att om de äter ärtavälling om julakvällen, så
skiter dom ut en östgöte."

Å sen kan veta sa de inget om det fattiga Småland.

ACC. NR. 3067

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

R E G I S T E R:

Hur tron på övernaturliga väsen uppkommit, enligt sagesmannen.....	1
När trollkäringen i Ostaberget ropade på Johan- nes Jönsson.....	3
Gastastenen i Elmhults hage	4
Norrlandskäringen, som ville bjuda på skjuts hem	5
Gesällen som lagade, så att gamle Jösse blev av med ohyran.....	6
Mamma i Finshult talar om för vägarbetarna, vad de kan finna sitt stulna järnspekt.....	8

Kloka Stina i Karshults spådom om pastor Sandblad	10
Hur Kloka-Beata fredade sin son för länsman.....	12
Historier om Pottetorps here.....	16
När Tegnér gästade Hössjö gästgivaregård.....	18
Tegnér och väktaren	19
Om stortjuven Hill	20
Hur gumman bar sej åt, för att få lika fint bröd som i Stockholm och Göteborg.....	24
Historier om bröderna Tulúkas och Vällersten.....	25
Vad man fick äta i missväxttider.....	27
Om namngivning i Hjälmseyd.....	28
Bota stolsteget.....	29

Bota mataleda.....	30
Hur Pella-Gödden bar sej åt, när han läste bort spenböld.....	31
Risbål efter självmördare och ihjälkländ.....	33
Medel mot förgjorda bössor.....	34
Åtgärder för att få tur med kreatur:orm i trös- keln, mjölk åt snokar, "tussar" i väggen.	35
Årsgång.....	36
Kapplöpning från julottan.....	38
Stenen, som vänder sej, varje gång den hör Slätt- högs kyrkklocka ringa.....	39
"Det fattiga Småland".....	40
Register.....	41-43.